

Дідковський В. О.,

Державний університет «Житомирська політехніка»

Науковий керівник: Світличина І. А.,

асистент кафедри історії та теорії держави і права

Державний університет «Житомирська політехніка»

м. Житомир

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року, після початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України, Указом Президента України та Верховною Радою України було введено воєнний стан [1]. Відповідно до статті 1 Закону України №389 –VIII від 12.05.2015 року, воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [2].

Війна завжди вносить певні корективи у багатьох сферах країни, особливо з чималою кількістю викликів зіштовхується економічний сектор. Умови воєнного стану ставлять перед суб'єктами господарювання суттєву мету – попри все продовжувати свою діяльність з метою забезпечення нормального функціонування національної економіки. У цьому контексті, держава впроваджує ряд законодавчих змін, які спрямовані на надання підтримки підприємствам у цей важкий період.

Однією з головних особливостей стала можливість реєстрації фізичної особи-підприємця або юридичної особи за спрощеною процедурою. Реєстрація може бути здійснена в будь-якому місті, незалежно від місця розташування майна, юридичної особи чи фізичної особи підприємця. Документи для реєстрації можна подати в електронному вигляді електронною поштою або за допомогою інших засобів зв'язку. Також не вимагається нотаріальне засвідчення справжності підпису на документах, якщо ці документи підписані в присутності державного реєстратора [3].

Не менш важливим стало те, що під час дії воєнного стану, якщо в особи немає можливості своєчасно сплатити податки та збори, подати звітність (за винятком податкової), зареєструвати податкові та акцизні накладні тощо – вона звільняється від фінансової та адміністративної відповідальності. Таке звільнення поширюється як на фізичних так і на юридичних осіб. Водночас такі обов'язки необхідно виконати протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану. На цей період також зупиняється перебіг строків, контроль за дотриманням яких покладено на податкові органи [4].

Наступним важливим кроком для покращення становища стала реалізація програми релокації бізнесу з територій, де тривають бойові дії на територію, де ситуація спокійніша, а саме на Захід України. Станом на сьогодні цією можливістю може скористатися будь-яке підприємство, що перебуває в зоні ризику. Проте першочергово будуть переміщувати стратегічні підприємства та ті, які виготовляють товари першої необхідності.

В умовах воєнного стану функціонування економіки потребує нестандартних рішень, одним із яких виступає саме релокація підприємств. Це можливість не лише врятувати бізнес, а і підвищити його ефективність. Якщо підприємству потрібно евакуювати своє підприємство, то держава допомагає шукати нове місце розташування потужностей, допомагає з переїздом, сприяє в розселенні працівників тощо. Однак на практиці більшість підприємств намагаються діяти самостійно. При пошуку таких місць звертають увагу на близькість до державного кордону, наявність зручного логістичного сполучення тощо. Крім того, на території Західної України є населені пункти, що мають статус зон пріоритетного розвитку, а отже, у таких зонах діють пільги при оподаткуванні податком на прибуток, ПДВ, рентної плати, плати за землю тощо[5].

Держава запровадила вже чимало змін на законодавчому рівні, але навіть після закінчення дії воєнного стану нас чекатиме багато змін. Тому, на думку експертів, суттєвим викликом подальшої відбудови України буде перекваліфікація працівників та інтеграція до ринку праці ветеранів, переселенців (ВПО) та біженців, які повертатимуться в країну. Разом з тим центри зайнятості пропонують українцям різні програми перекваліфікації, даючи їм можливість перекваліфікації та здобути нову затребувану на ринку спеціальність. Також Державний центр зайнятості спільно з Мінекономіки запустили програму «Національний кадровий резерв», а уряд планує розширити програму громадських робіт (проте наразі до неї залучено не так багато людей) [6].

Отже, війна великою мірою нашкодила економіці країни, і зараз дуже важливо забезпечити її подальшу функціональність. Для досягнення цієї мети варто ретельно оцінити всі ризики та використовувати всі доступні стимули та переваги, щоб забезпечити тривалу діяльність поточного бізнесу або розглядати можливості створення нового. Заходи, запроваджені урядом, є виправданими, оскільки вони сприятимуть переходу країни в реалію військової економіки та дозволять бізнесу функціонувати, тим самим підтримуючи економіку України.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану в Україні (Указ Президента України). № 64. (2022). Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
2. Про правовий режим воєнного стану (Закон України). № 389-VIII. (2015). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
3. Деякі питання державної реєстрації в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164 : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 р. № 209 : станом

на 23 трав. 2023 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-п#Text>.

4. Тил працює – Україна воює: підтримка бізнесу в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/221573.html>.

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію» від 25 березня 2022 року №246-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2022-р#Text> (дата звернення 11.05.2022)

6. Як війна вплинула на ринок праці: зарплати, попит, вакансії. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://businessua.com/robota/81778yak-viina-vplinula-na-rinok-praci-zarplati-povit-vakansii.html>